

poročevalec

DRŽAVNEGA SVETA REPUBLIKE SLOVENIJE

Ljubljana, 10. marec 2008

letnik XVI

št. 6

Zahteva Državnega sveta, da Državni zbor pred razglasitvijo ponovno odloča o Zakonu o zaključku postopkov vračanja podržavljenega premoženja

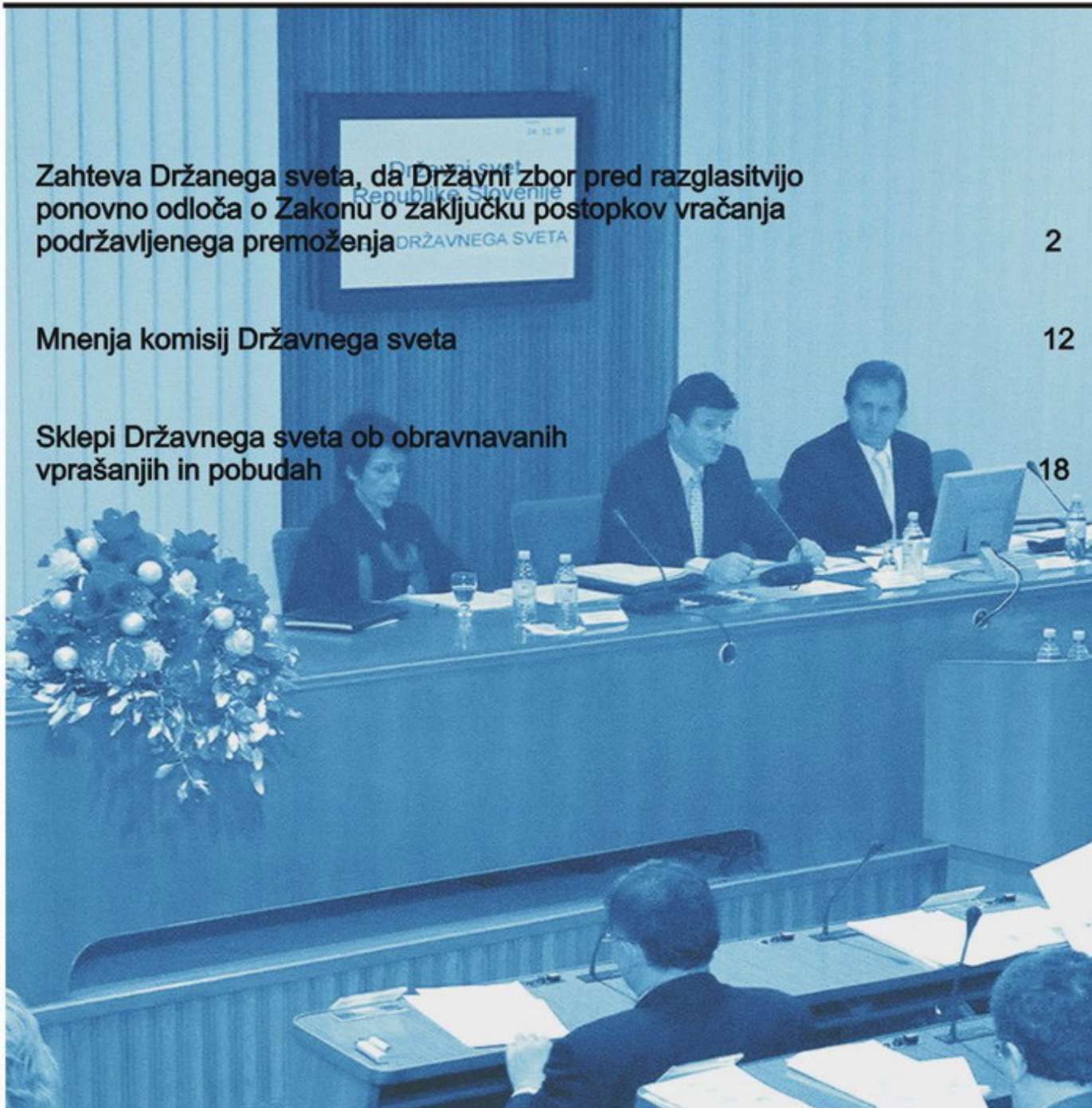
2

Mnenja komisij Državnega sveta

12

Sklepi Državnega sveta ob obravnavanih vprašanjih in pobudah

18

Tretja alineja 1. odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije - državni svet zahteva, da Državni zbor pred razglasitvijo zakona o njem še enkrat odloča

Zahteva Držanega sveta, da Državni zbor **ponovno odloča o Zakonu o zaključku postopkov vračanja podržavljenega premoženja (ZZPVPP)**.

Državni svet Republike Slovenije je na 2. izredni seji, dne 4. 3. 2008, ob obravnavi Zakona o zaključku postopkov vračanja podržavljenega premoženja, ki ga je Državni zbor Republike Slovenije sprejel na 36. redni seji, dne 26. 2. 2008, na podlagi tretje alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije, sprejel

Z A H T E V O

da Državni zbor Republike Slovenije ponovno odloča o Zakonu o zaključku postopkov vračanja podržavljenega premoženja (ZZPVPP).

Obrazložitev:

Državni svet ugotavlja, da kljub Zakonu o denacionalizaciji, ki je bil sprejet že leta 1991 in se tako izvaja že sedemnajsto leto, določeno število postopkov kljub sklepom tako prejšnje kot aktualne Vlade o dokončanju ostaja nezaključenih. Že po načrtu prejšnje Vlade bi morali biti namreč postopki na prvi stopnji končani že pred leti.

Državni svet se zaveda, da je na prepočasno reševanje državne organe opozorilo tudi Ustavno sodišče, ki je poudarilo, da zaradi dolgotrajnih postopkov nastajajo dodatni stroški zavezancem, ki nastajajo zaradi nezmožnosti uporabljanja premoženja. Zato Državni svet podpira vsa upravičena prizadevanja Vlade RS, ki lahko prispevajo k temu, da bo Slovenija lahko zaključila denacionalizacijske postopke v celoti, saj gre za enkratni proces, ki obremenjuje lastniška razmerja in tudi gospodarjenje z nepremičninami. V javnem interesu je, da se vsi postopki denacionalizacije čim prej končajo, saj zaradi dolgotrajnih postopkov nastajajo dodatni stroški.

Ministrstvo za pravosodje, ki že štiri leta sistematično spremlja uresničevanje načrta sklepnega dela denacionalizacije, ugotavlja, da se število pravomočno zaključenih zadev sicer povečuje, vendar pa se hkrati število nerešenih zadev ne zmanjšuje v enaki meri. Po skoraj sedemnajstih letih od njegove uveljavitve je *preostal nerešen še majhen del* zahtevkov, ki pa predstavlja najzahtevnejše denacionalizacijske postopke. Kljub navedenemu (ali prav zaradi tega) Državni svet meni, da za zagotovitev čim hitrejšega zaključevanja postopkov vračanja podržavljenega premoženja in s tem uveljavljanja ustavne pravice do odločanja v primernem roku in do učinkovitega pravnega varstva poseben zakon ni potreben.

Vlada Republike Slovenije je v predlogu zakona (med cilji in načela predloga zakona) zapisala, da ne sme priti do širjenja kroga upravičencev in niti do nastanka novih obveznosti zavezancev, še zlasti države; zakon ne sme povzročiti nikakršnih proračunskih niti javnofinančnih stroškov.¹

Zakon naj ne bi ustvaril novih obveznosti zavezancev, pa vendar že v 2. členu omogoča za osebe iz prvega odstavka 9. člena ZDen, ki so bile rojene na območju sedanje Republike Slovenije in katerih starši so bili rojeni na območju sedanje Republike Slovenije, domnevo, da so upravičenci do denacionalizacije *ne glede na pogoj vzajemnosti iz tretjega odstavka 9. člena ZDen*. Če je oseba tuj državljan, ji bo tako omogočena pridobitev premoženja ne glede na to, da taka pravica ni priznana tudi slovenskim državljanom v državi, katere državljan je upravičenec. Tako bodo po novem do vračila podržavljenega premoženja upravičeni tudi številni tuji (italijanski, avstrijski) državljani, ki svojih zahtevkov doslej niso mogli uveljavljati.

Snovalci nove zakonodaje po mnenju Državnega sveta niso upoštevali dejanskih težav slovenske denacionalizacije.

Zakon o denacionalizaciji je bil sprejet konec leta 1991 (veljati je začel 7. 12. 1991). Zakon je bil večkrat dopolnjen in spremenjen. Tudi Ustavno sodišče je z odločbami ali z razveljavitvami posameznih določb ZDen v bistvu dodatno zapletlo položaj. Zapletenost nerešenih zadev je razumljiva, saj Zakon o denacionalizaciji v nekaj členih ni mogel razrešiti vseh tistih razmerij, ki so se odvijala 50 let. Zato je pri reševanju teh zadev potrebno uporabiti dosti interpretacije prava.

Državni svet podpira napore Vlade po čim hitrejšem reševanju denacionalizacijskih zadev, vendar pa opozarja, da je za to potrebno znanje in usposabljanje za doseganje primernih rešitev, ne pa "prisilni" zakonski instrumenti. Zakon o denacionalizaciji je tak, kakršen je in ga je potrebno spoštovati in tudi dokončno uveljaviti, saj je to nujno za pravno državo. Zakon je pač treba uporabljati po najboljšem strokovnem znanju in vesti. Pri vsem tem namreč ne smemo zanemariti ugotovitve Ministrstva za pravosodje, da so nerešene ostale najbolj zapletene zadeve². Kot najzahtevnejše primere bi lahko izpostavili zahtevke po vračanju gozdov in kmetijskih zemljišč in kulturnih spomenikov ter objektov v javni lasti. Nanje niti zakoni ne dajejo konkretnega odgovora.

Državni svet izraža začudenje nad naglico in prisilo zato, ker na Ministrstvu za pravosodje ugotavljajo napredek pri reševanju upravnih sporov na vrhovnem in upravnem sodišču, ki sta na pobudo ministra Lovra Šturma sprejela ukrepe za pospešeno reševanje denacionalizacijskih zadev. Še posebej aktivno je bilo upravno sodišče. Pohvaliti je treba tudi okrajna sodišča, kjer se je zmanjšalo število nerešenih zadev, delež pravnomočno zaključenih zadev je kar preko 90-odstoten. Med upravnimi enotami je na nacionalni ravni delež pravnomočno zaključenih zadev, glede na vse

¹ Poročevalec Državnega zbora RS, št. 68/2007 z dne 9. 7. 2007.

² Spletna stran Ministrstva za pravosodje:

<http://www.mp.gov.si/si/splosno/novice/novica/period/1204266589///article/725/5696/?cHash=783f022298>

vložene zahteve, 95,6-odstoten. Dejansko nerešenih zadev na upravnih enotah je le še zgolj nekaj sto. O vrnitvi odvzetega premoženja, razen upravnih enot na prvi stopnji, odločajo tudi Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za okolje in prostor in Ministrstvo za finance. Nerešenih je okoli 100 zadev. Ministrstva kot pritožbeni organi na drugi stopnji pa imajo skupaj nerešenih manj kot 100 denacionalizacijskih zadev.

Takšna določba je zaradi dosedanjega poteka postopkov vsebinsko morda sicer razumljiva, a globoko vprašljiva. Sodna veja oblasti je namreč po Ustavi neodvisna, zato je skrajno nenavadno, da bi ji tempo odločanja odrejali izvršna in zakonodajna oblast. Državni svet zato nasprotuje temu, da se s "prisilnimi" zakonski instrumenti sili odločevalce k hitremu odločanju. Slednje pa tudi kaže na pravi namen ministra Šturma, in sicer izsilitev hitrih in nekvalitetnih odločitev in s tem zadovoljitev koristi posameznih denacionalizacijskih upravičencev na račun nastanka novih obveznosti zavezancev, še zlasti države, kar pomeni, da bo zakon povzročil nove proračunske in javnofinančne stroške. Postopke denacionalizacije je torej potrebno zaključiti v čim krajšem času in na pravno korekten način.

Državni svet meni, da bodo rešitve še poglobile vse probleme, s katerimi se soočamo. To postopkov zaključka denacionalizacije ne bo pospešilo, temveč bo ta zakon "uzakonil nasilje" in omejil že tako okleščene procesne in materialne pravice države. Zakon namreč uvaja tudi roke za zaključevanje sodnih postopkov, čeprav se *denacionalizacijski postopki vodijo kot prednostni*, kar pomeni, da bodo sodišča prisiljena soditi po "načelu hitre pravice". Slednje z omejevanjem procesnih dejanj in naglici pri dokazovanju materialne pravice v ničemer ne bo prispeval k spoštovanju ustavnega načela pravne države.

Zavedati se moramo, da denacionalizacija ni samo pravni proces, ampak proces, ki bi moral biti zavezan načelu pravičnosti, saj se ne more popravljati krivic nekaterim na račun tega, da se ustvarjajo nove krivice ali pa škoda drugim.

Poleg tega zakon uvaja nove pravice za upravičence. Trditve Vlade, da je zakon le procesni, torej da gre zgolj omenjeno skrajšanje rokov in postopke so zavajanje javnosti.

ZDen je v političnem in pravnem smislu sinonim za popravo krivic, nastalih v obdobju prejšnje oblasti in družbene ureditve. Nanj se smiselno vežejo tudi drugi zakoni, ki urejajo podobna vprašanja.

Zakon v 3. členu prenaša pristojnost odločanja po ZIKS iz sodišča na upravno enoto, ki se bo izvršila na predlog vlagatelja zahteve. Podobni primeri se bodo tako vodili različno, odvisno od volje upravičenca (eni še vedno po ZIKS, drugi po ZDen); zakon ne določa načina, prek katerega se bo uveljavljala volja upravičenca - ali bo dovolj objava zakona, in se bodo morali upravičenci sami "znajti" ter odločiti o najboljši možnosti, oz. jih bo o njihovi možnosti obveščalo sodišče. Iz ocene stanja ni razbrati nobenih podatkov o obremenjenosti upravnih enot oz. sodišč, ki bi narekovali takšno odločitev, sploh ob dejstvu, da naslednji, tj. 4. člen zakona za sodišča določa kratke instrukcijske roke.

Obrazložitev k členu ki navaja "neenotnost sodne prakse" in "nekatero primere" ne omogoča razumne presoje o upravičenosti takšnega ukrepa.

Kljub sinonimu o odpravi krivic lahko ugotovimo, da jih odpravlja le za nekatere; tretji člen na novo ureja položaj tistih upravičencev, ki jim je bilo premoženje odvzeto po odloku Avnoja novembra leta 1944, ali ga je odvil okupator, oziroma je bilo pozneje zaseženo s kazensko sodbo. Med vračanjem premoženja so namreč sodišča ugotovila, da v takšnih primerih s kazensko sodbo odvzetega premoženja ni mogoče vrniti, saj je bilo odvzeto že pred nacionalizacijo. Zato so se upravičenci, ki so zahtevali vračilo po zakonu o izvajanju kazenskih sankcij, znašli v slabšem položaju od onih, ki so vračilo zahtevali po zakonu o denacionalizaciji. Po novem bo za tovrstne primere določeno, da sodišče v soglasju z vlagateljem zahtevka sodni postopek ustavi in zadevo odstopi upravnemu organu prve stopnje, da o njej odloči po zakonu o denacionalizaciji. S predlaganim zakonom naj bi se zaključil proces denacionalizacije, začel z zakonom o denacionalizaciji (ZDen), ki je bil sprejet novembra 1991.

Kljub opozorilu, v sklopu različnih oblik poprave krivic, pa nikoli ni bilo rešeno vprašanje vojne škode, povzročene v drugi svetovni vojni. Materialni oškodovanci druge svetovne vojne so edina skupina, ki doslej ni sprejela nobene oblike moralnega ali materialnega zadoščenja oziroma odškodovanja.

V prvem odstavku 6. člena zakona se uporablja besedna zveza "identifikacijskega potrdila ali elaborata". Zakon na nobenem mestu ne obrazloži te zveze; tako po eni strani ni jasno ali gre za identifikacijsko potrdilo ali elaborat oz. gre za eno stvar z dvema imenoma, po drugi strani pa zakon ne določa vsebine identifikacijskega potrdila ali elaborata (ne pozna ga niti ZDen). Zakonodajalec verjetno misli na potrdilo in elaborat iz zakona o evidentiranju nepremičnin (ZEN; Uradni list RS, št. 47/06 in 65/07), ki pa je *geodetska storitev*, ki jih izvajajo samostojni podjetniki posamezniki in gospodarske družbe, ki izpolnjujejo pogoje za opravljanje geodetskih storitev, določene z zakonom, ki ureja geodetsko dejavnost, in zakonom o evidentiranju nepremičnin (geodetska podjetja - glej 6. člen ZEN). Storitve opravljajo geodetska podjetja, zato bi upravni organ ali sodišče v postopku lahko zahtevalo potrdilo in elaborat od vlagatelja, ne pa da bo moralo na začetku zalagati stroške, na koncu pa jih izterjevati.

Državni svet opozarja tudi na dejstvo, da je Vlada v 7. členu predloga zakona predlagala, da bi lahko denacionalizacijski upravičenci v skrajnih primerih celo dobili v last komunalne objekte, ki so bili zgrajeni z javnimi sredstvi. V primerih, ko so bili zgrajeni ali rekonstruirani objekti v javni korist, kot npr. javne ceste, druga sredstva javnih podjetij s področja energetika, komunale, zvez, nepremičnine za opravljanje dejavnosti vzgoje in izobraževanje, kulture ipd. brez pravne podlage na zemljiščih, ki so predmet postopka vračanja teh zemljišč, so določbe 7. člena od upravljavcev teh objektov (državnih organov oz. države, občin itd.) zahtevale, da morajo ta zemljišča pridobiti bodisi s sklenitvijo prodajnih ali drugih pogodb o prenosu zemljišč ali pa začeti postopek razlastitve. V primeru, da tega ne bi storili, bi pristojni organ nadaljeval s postopkom in vrnil nepremičnino v naravi. K sreči je bil omenjeni sporni 7. člen zaradi nasprotovanj iz predloga zakona umaknjen.

Sprejeti 7. člen³ ureja le eno polovico; čeprav bo lahko upravičenec zemljišče, na katerem je bil po uveljavitvi ZDen zgrajen objekt brez gradbenega dovoljenja, ki ni bil legaliziran, člen ne določa zaveze upravičencu ali investitorju, da nelegalno stanje kasneje z legalizacijo ali odstranitvijo, odpravi.

Zakon v 8. členu⁴ ne upošteva dejstva, da se včasih sporazumi o izbiri nadomestnega zemljišča niso sklenili zaradi razlogov, ki so izhajali iz sfere upravičenca. Če je ta načrtno zavlačeval s sklenitvijo, ne da bi za to navedel upravičene razloge, ne bi smel uveljavljati odmene zaradi nemožnosti uporabe vrnjenega premoženja, vse od podaje neupravičenega razloga.

Glavni cilj zakona je predvsem zagotoviti čim hitrejšo zaključevanje postopkov vračanja podržavljenega premoženja, pa vendar 10. člen⁵ izpodbija tako te navedbe, kot tudi navedbe o tem, da zakon ne sme povzročiti nikakršnih proračunskih niti javnofinančnih stroškov. Člen namreč *omogoča obnovo* že pravnomočno končanih postopkov, v katerih se je stavbno zemljišče štelo za zazidano v smislu določbe drugega odstavka 32. člena ZDen, čeprav *šele sedaj* ta zakon v 7. členu določa, da se zemljišča ne šteje za zazidano zemljišče, če so bili na njem zgrajeni objekti po uveljavitvi ZDen, so brez gradbenega dovoljenja in niso bili legalizirani. Ustavno sodišče RS je že odločalo o ustavnosti 32. člena ZDen in ugotovilo, da določba ni v neskladju z ustavo.

Eno od temeljnih načel ZDen je, da se podržavljeno premoženje po možnosti vrne v naravi, kadar pa to onemogočajo ovire, pa se kot oblika odškodnine ponudi nadomestno premoženje, vrednostni papirji ali odškodnina. ZDen poleg tega v 32. členu določa, da se podržavljena nezazidana stavbna zemljišča, ki so bila izročena občini ali komu drugemu v skladu z zakonom zaradi uresničitve prostorskega izvedbenega načrta, ne vračajo, če so bila ob uveljavitvi zakona že oddana za gradnjo, podržavljena zazidana stavbna zemljišča (obstoječe gradbene parcele) pa se vračajo le, če je na njih zgrajeni trajni objekt v lasti upravičenca. Državni svet se zaveda, da so izvrševanje teh določb v praksi spremljale težave. Vendar pa Državni svet meni, da zaradi tega ni bilo treba

³ Kadar je predmet vračanja zemljišče, na katerem je bil po uveljavitvi ZDen zgrajen objekt brez gradbenega dovoljenja, ki ni bil legaliziran, se tega zemljišča ne šteje za zazidano zemljišče v smislu določbe drugega odstavka 32. člena ZDen.

⁴ (1) Kadar se upravičenec in zavezanec (Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije kot zavezanec na podlagi 27. člena ZDen) ne sporazumeta o izbiri nadomestnega zemljišča in njegovih lastnostih kot o načinu denacionalizacije (tretji odstavek 42. člena ZDen) v roku 60 dni od začetka pogajanj o izbiri nadomestnega zemljišča, izbere nadomestno zemljišče kot obliko odškodnine upravni organ ali sodišče.

(2) Upravni organ ali sodišče izbere po vrednosti in po velikosti primerljivo in primerno nadomestno zemljišče iz popolnega seznama razpoložljivih zemljišč, ki ga mora Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije sporočiti organu odločanja takoj po poteku roka iz prejšnjega stavka tega člena.

⁵ Če je bilo v postopkih, v katerih so kot upravičenci nastopale osebe iz 2., 3. in 9. člena tega zakona, o njihovih zahtevkih že pravnomočno odločeno oziroma se je stavbno zemljišče štelo za zazidano v nasprotju z določbo 7. člena tega zakona, lahko upravičenci za vrnitev podržavljenega premoženja v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona predlagajo obnovo pravnomočno končanega postopka.

pristati na to, da bi lahko zakon državnim organom in pa lokalnim skupnostim ne glede na določbe 32. člena Zden naložil način vračanja, ki bi imel enak učinek kot je vračilo v naravi. O tem obstaja bogata sodna praksa tako Upravnega kot Vrhovnega sodišča RS, ki jasno kaže na to, da v primerih, kadar so predmet zahteve za denacionalizacijo javni parki, parkirišča, javne ceste, športni objekti občinskega pomena, ni podlage za vračanje premoženja v naravi.

Glede na navedeno je moč sklepati, da bi bila zaradi načina vračanja odškodnina višja (glede na upoštevanje stanja ob vračilu in ne ob podržavljenju) kot bi bila v primeru vračanja po 32. členu Zden in bi bremenila več subjektov. Tako bi se lahko nekaterim denacionalizacijskim upravičencem po tem zakonu vrnilo dvakrat več, kot bi se moralo.

Državni svet opozarja, da je na sodišču za človekove pravice v Strasbourgu že dve leti vložena odškodninska tožba zoper Slovenijo - Združenje najemnikov stanovanj Slovenije v njej državi očita diskriminatorno obravnavo najemnikov v denacionaliziranih stanovanjih. Poleg tega pa si ti želijo, da jim zagotovimo trajnost najemnih razmerij in varnost najemnikov ter povrnitev realne vrednosti vlaganj v primernem roku. Poleg tega zahtevajo tudi, da se zagotovi udeležba zainteresiranih najemnikov v nezaključenih postopkih denacionalizacije ter da se predvidijo učinkoviti modeli za rešitev problema najemnikov in lastnikov denacionaliziranih poslovnih prostorov in stanovanj.

Zakon je žal zavrnil predloge, da bi se pravica do deleža na lastnini zagotovila tudi predvsem najemnikom v denacionaliziranih stanovanjih oz. osebam, ki so z velikimi vlaganji povečali vrednost nepremičnine, ki se vrača. Prav tako je bilo zavrnjeno, da bi tudi za vlagatelje sredstev predpisali rok, in sicer vsaj 60-dnevnega, če že ne 30-dnevnega, v katerem mora sodišče odločiti o zahtevku. Zakon sedaj za vrnitev upravičencu torej določa rok, za vrnitev upravičenih vlaganj pa ne.

Zakon v 6. členu⁶ ne odpravlja nezakonitih stanj, do katerih je v postopkih ZDen prišlo zaradi odrekanja pravice zavezancem ali najemnikom, da bi bili bivši nosilci stanovanjske pravice in drugi upravičenci, ki so vlagali v družbeno premoženje, stranke v postopku ZDen in *da bi lahko uveljavili investicijska vlaganja v nepremičnine*, ki so povečale njihovo stvarno vrednost od časa nacionalizacije do vrnitve. Tako se je v postopkih ZDen še nadalje nezakonito in ustavno sporno razpolagalo z lastninskimi in drugimi materialnimi upravičenji nosilcev stanovanjske pravice in drugih upravičencev, ki so vlagali znatna sredstva v družbeno lastnino. Zaradi enakega obravnavanja upravičenih oseb iz celotnega 116. člena Stanovanjskega zakona iz leta 1991 je potrebno upoštevati tudi solastnino, ki je opredeljena v tretjem odstavku navedenega zakona in se nanaša na posamezno stanovanjsko enoto.

Zakon o denacionalizaciji je v povezavi Stanovanjskim zakonom (SZ/91) omogočil vračanje stanovanj, zasedenih s prejšnjimi imetniki stanovanjske pravice ali njihovimi ožjimi družinskimi člani v naravi v last, ne pa tudi v posest osebam, ki jih kot upravičence določajo navedeni predpisi. Zaradi načela, da popravljanje nekdanjih krivic ne sme povzročati novih krivic, je ta zakonodaja obstoječim nosilcem stanovanjskih razmerij zagotovila nadaljnje prebivanje v stanovanju in ohranila njihove pridobljene pravice v smislu nadaljevanja najemnega razmerja za nedoločen čas in za neprofitno najemnino. Zaradi denacionalizacije je bil tej skupini najemnikov, prejšnjim imetnikov stanovanjske pravice, *onemogočen ugoden privatizacijski odkup stanovanja*, v katerem so živel, čeprav so to možnost imeli vsi drugi imetniki stanovanjske pravice v nekdanjih družbenih stanovanjih. Ustavno sodišče je večkrat presojal kolizijo pravic med lastniki in najemniki

⁶ (1) V tekočih postopkih, ki tečejo pred upravnimi organi in sodišči, mora organ, ki odloča, po uradni dolžnosti s pomočjo identifikacijskega potrdila ali elaborata ugotoviti, katere zemljiške parcele so sedaj predmet vračanja, in vnesti v odločbo sedaj obstoječe zemljiške parcele ter odrediti vpis lastninske pravice na upravičenca. Upravni organ ali sodišče ima po izdaji odločbe pravico od upravičenca, kateremu zahtevke se ugodi, zahtevati povrnitev stroškov za izdelavo identifikacijskega potrdila ali elaborata.

(2) Kadar je predmet vračanja stanovanjska hiša, v kateri fizična oseba uveljavlja lastninsko pravico na stanovanju na podlagi 116. člena Stanovanjskega zakona (Uradni list RS, št. 18/91, 19/91, 13/93 – odločba US, 9/94, 21/94, 22/94 – odločba US, 29/95 – ZPDF, 23/96, 24/96 – odločba US, 44/96 – odločba US, 23/96, 1/2000, 22/2000 – ZJS, 87/2002 – SPZ in 29/2003 – odločba US) ali zatrjuje oziroma ima lastninsko pravico na nepremičnini pravna ali fizična oseba, ki je to pravico pridobila na podlagi prodajne ali druge pogodbe o prenosu, sklenjene z lastnikom, ki mu je bila stanovanjska stavba podržavljena, in ki se nanaša na stanovanje, izločeno iz denacionalizacije, ugotovi upravni organ ali sodišče, ki odloča o zahtevi za vrnitev premoženja tedaj, kadar v stanovanjski hiši ni vzpostavljena etažna lastnina, solastninski delež upravičenca do vrnitve podržavljenega premoženja in solastninski delež fizične ali pravne osebe, navedene v tem odstavku na vsej stanovanjski hiši skupaj s pripadajočimi zemljišči ter odredi vpis teh deležev v zemljiško knjigo. Ta del postopka izvede upravni organ ali sodišče na stroške tistega, ki zatrjuje tako pridobljeno lastninsko pravico na posameznem stanovanju. O vrnitvi stanovanjske hiše in določitvi solastninskih deležev po določbah tega odstavka se odloči praviloma z eno odločbo.

(3) V primerih, v katerih je že odločeno o vrnitvi stanovanjske hiše, se ugotovijo solastninski deleži po določbah prejšnjega odstavka z dopolnilno odločbo. V tem dopolnilnem postopku, izvedenem na podlagi predloga zainteresirane osebe, ima položaj stranke tisti, ki uveljavlja svojo lastninsko pravico na stanovanju oziroma iz tega naslova solastninski delež na celotni stanovanjski hiši z zemljišči. Solastninski delež upravičenca in delež tistega, ki uveljavlja solastninski delež na podlagi lastninske pravice na stanovanju, se ugotavljata glede na površine stanovanj.

(4) V primerih iz prejšnjega odstavka upravni organ v odločbi tudi opisno opredeli, kaj ugotovljeni solastninski delež predstavlja v naravi.

denacionaliziranih stanovanj in veljavno ureditev potrdilo kot ustavno skladno kljub številnim ugovorom obeh strani. Kljub temu pa z obstoječim stanjem niso zadovoljni udeleženci na nobeni strani teh prisilnih najemnih razmerij. Lastniki, ki so jim bila stanovanja po več kot pol stoletja vrnjena, *z njimi ne morejo prosto in tržno razpolagati*. Najemniki, ki pa so pridobili v trajno uporabo družbena stanovanja, pa teh - drugače kot drugi uporabniki družbenih stanovanj - *niso mogli odkupiti in so tako postali najemniki zasebnih stanovanj*. Ker je *v te umetne skupnosti prisiljenih* veliko število lastnikov in najemnikov in ker te skupnosti predstavljajo trajen vir sporov, ki zelo obremenjujejo ljudi in dnevno zasipajo sodišča in druge organe v državi, velja ocena, da bi morala država omogočiti, da se te umetno ustvarjene prisilne skupnosti obeh kategorij državljanov razdružijo.

Zakon omejuje možnost ugovaranja tistim, ki uveljavljajo lastninsko pravico na stanovanjih v stavbah, ki so predmet vračanja. Ti po novem ne bodo imeli nobene besede več. *Njihove, čeprav pogosto upravičene zahteve, se bodo reševale šele po prenosu premoženja na denacionalizacijskega upravičenca*. Ali če zadevo poenostavimo: zakon kot enega izmed glavnih krivcev za zavlačevanje navaja na primer državljane, ki so si pred tranzicijo zgradili podstrešna stanovanja. Ker teh stanovanj niso mogli vpisati v zemljiško knjigo, so morali svoje zahtevke uveljavljati v denacionalizacijskih postopkih. Z novim zakonom naj bi to prakso prekinili tako, da bi se denacionalizacijskim upravičencem najprej vrnilo premoženje, šele nato pa bi lastniki stanovanj in najemniki prostorov uveljavljali svoje pravice v sodnih sporih. Po mnenju predsednice Združenja najemnikov Slovenije Tanje Šarec ta sprememba postopkov ne bo skrajšala, pač pa jih bo zagotovo podaljšala. *"Novi zakon bo tako še dodano prizadel številne slovenske družine, in to kljub deklarativnemu načelu in izrecnim navodilom mednarodne skupnosti, da denacionalizacija ne sme prizadeti pravic in interesov posameznikov, ki so ob začetku tranzicije v dobri veri posedovali nekoč podržavljene nepremičnine."* Treba je vedeti, da najemniki poslovnih prostorov in stanovanj že doslej niso mogli sodelovati v postopkih denacionalizacije in predstavljati dejstev ter predložiti dokaze, s katerimi bi lahko zavarovali svoje pravice in izkazovali neupravičenost denacionalizacijskih zahtevkov v številnih posamičnih primerih. Upravni organi in upravno sodstvo so jim namreč dosledno zavračali pravico, da se vključijo v denacionalizacijske postopke.⁷

Državni svet se zaveda, da je med večjimi projekti Vlade ostalo zgolj dokončanje denacionalizacije. Zato se ni čuditi, da se je odločila, da bo proti koncu mandata pripravila pravi "denacionalizacijski ognjemet". Plamen je to področje obsijal z vračanjem v naravi in odškodnino mariborski nadškofiji za objekte na Vrbanski cesti, ki jo je Vlada diskretno potrdila. Gre za eklatanten primer izvenproračunskega financiranja RKC.⁸

⁷ Urša Marn, Šturmovi dokončni rešitev. Mladina, 26. april 2007.

⁸ Minister za šolstvo in šport Milan Zver in mariborski škof Franc Kramberger sta že prvi dan vladnega obiska v Podravju leta 2005, podpisala pogodbo, ki škofiji v naravi vrača objekte na Vrbanski cesti, kjer sedaj domujejo tri šole: kmetijska fakulteta, srednja kmetijska šola in srednja šola kmetijske mehanizacije, kljub dejstvu, da se je z vrnitvijo objektov v naravi ogrozilo delovanje več javnih institucij: poleg fakultete in obeh srednjih šol tudi Dijaškega doma Maribor in Kmetijsko gozdarskega zavoda Maribor. Ker se je vlada odločila za vračilo v naravi, je morala na stroške davkoplačevalcev zagotoviti nadomestne objekte v

Že iz podatkov finančnega ministrstva izhaja, da je denarna odškodnina, ki jo je za nezmožnost uporabe šolskega objekta v Mariboru skupno prejela Nadškofija Maribor, 5,3-krat tolikšna, kot so bile vse druge denacionalizacijske odškodnine, izplačane iz proračunov zadnjih treh let. In še: ta odškodnina ima protivrednost 143.070 obveznic SOS2E Slovenske odškodninske družbe (vrednost ene je 51,13 evra) in za desetino presega do zdaj največje izdano število obveznic posamičnemu prejemniku.

Gre za eklatanten primer izvenproračunskega financiranja RKC.

Po podatkih ministrstev je skupna vrednost vrnjenega premoženja v denacionalizaciji 1 milijarda 426 milijonov evrov; gre za skupno vrednost premoženja, seštetega na podlagi zahtevkov, ki so bili vloženi do leta 2005.

Katoliške cerkve, njihove ustanove, posamezni redi ali njihovi pravni nasledniki so bili in so ene večjih upravičenk v denacionalizaciji, saj so zahtevale vračilo premoženja v skupni vrednosti 233,222 milijona evrov, do sedaj pa je bilo odločeno o premoženju v skupni vrednosti 144,169 milijona evrov. Od skupne vrednosti odločenega premoženja pa je bilo ugodno rešenih zahtevkov za 135,1 milijona evrov, kar predstavlja 93,7 odstotka vrednosti vsega odločenega premoženja. Zato ni čudno, da se Vlada zavzema za takšne rešitve, da bi v čim večjem številu primerov prišlo do vračanja v naravi po hitrem postopku.

Zakon o denacionalizaciji določa, v katerih primerih lahko zavezanec ugovarja vložitvi nepremičnini v naravi, pristojni organ pa ocenjuje, ali je ugovor utemeljen. Ker torej vlada in pristojna ministrstva svetujejo zavrnitev ugovorov in prvenstveno vračila v naravi, javni pravobranilec pa opozarja, da je ob vračilu v naravi in plačilu odškodnine za neuporabo, ki praviloma sledi obveznost države višje kot ob plačilu odškodnine, bi po našem mnenju bilo pred odločitvijo prav preveriti in primerjati obveznosti države v obeh primerih.

Poleg tega je pogosto denacionalizacijski upravičenec sam, npr. s pretiranimi zahtevki, s katerimi na koncu v postopkih vračanja podržavljenega premoženja ni uspel, povzročil dolgotrajnost postopka. V takem primeru upravičenec za čas trajanja postopka po splošnih načelih pravne države ne bi smel uveljavljati odmene zaradi nemožnosti uporabe kasneje vrnjenega premoženja.

Nadškofija Ljubljana in ostale nadškofije namreč še nimajo rešenih nekaj najbolj zapletenih zahtevkov. O delu zahtevka na območju TNP, ki skupaj obsega kar 21.000 hektarov zemljišč, teče postopek ugotavljanja pravnega in dejanskega stanja, na podlagi katerega bodo določili odškodnino na področjih, kjer je nadškofija zaradi ovir pri vračilu v naravi do nje upravičena. Med nerešene zahteve spada tudi vprašanje glede samostana

vrednosti 10 milijard tolarjev, za povrh pa je še sprejela sklep o povračilu 1,9 milijarde tolarjev škode rimskokatoliški cerkvi, ker mariborska nadškofija zadnjih petnajst let, v času denacionalizacijskega postopka, ni mogla uporabljati stavbe srednje kmetijske šole v Mariboru, ki ji je bila vrnjena v naravi.

v Kostanjevici, Arboretuma Volčji potok, od večjih zahtevkov ni rešena tudi stavba Pokrajinskega arhiva Maribor in še bi lahko naštevali.

Državni svet izraža bojazen, da iz vidika tega zakona in njegovega izvrševanja Vlada oz. ministrstva ne bodo več gledala ovir za vrnitev premoženja v naravi oz. sledila javnemu interesu. Slednje je še posebej zaskrbljujoče v primeru ministrstva za kulturo, ki dokončno odloča na prvi stopnji o denacionalizaciji stvari, kadar so te zavarovane po predpisih o varstvu kulturne dediščine (nerešenih je okoli 100 zadev). Zoper odločbe ali delne odločbe ministrstva za kulturo pa je trenutno sproženih več upravnih sporov na Upravnem sodišču RS oziroma na Vrhovnem sodišču RS. Po mnenju Državnega sveta je treba izjeme k vračanju v naravi potrebno tolmačiti restriktivno, kar pa zaenkrat ni opazno in bo slednje zakon zgolj potenciral, saj nima nikakršnih varoval, ki bi takšno ravnanje ministrstvom preprečila.

Državni svet ugotavlja:

- da se s "prisilnimi" zakonski instrumenti sili odločevalce k hitremu in s tem nekvalitetnemu odločanju,
- da se ustvarjajo nove pravice,
- da se širi krog upravičencev iz tujine,
- da se uvajajo nova pravna sredstva izredne obnove že končanih denacionalizacijskih postopkov,

kar pomeni, da:

- zakon kaže na neodgovornost vlade in njen cilj, da se denacionalizacijskim upravičencem vrne čim več premoženja ne glede na posledice,
- se bodo s tem zakonom ustvarile nove krivice,
- bo prišlo do izsilitev hitrih in nekvalitetnih odločitev in s tem zadovoljitev koristi posameznih denacionalizacijskih upravičencev na račun nastanka novih obveznosti zavezancev, še zlasti države, kar pomeni, da bo zakon povzročil nove javnofinančne stroške,
- se bo nekaterim denacionalizacijskim upravičencem po tem zakonu vrnilo dvakrat več kot bi se moralo,
- da bomo dobili denacionalizacijske tajkune.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Jože Mihelčič.

Drugi odstavek 56. člena zakona o Državnem svetu - Državni svet in njegova delovna telesa sodelujejo z delovnimi telesi Državnega zbora in jim dajejo mnenja o zadevah iz njihove pristojnosti

Mnenje Komisija Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve k Predlogu sklepa o priznanju neodvisnosti in suverenosti Kosova,

Komisija Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve je na 2. seji, dne 27. 2. 2008 obravnavala Predlog sklepa o priznanju neodvisnosti in suverenosti Kosova, ki ga je Državnemu zboru Republike Slovenije posredovala Vlada Republike Slovenije.

Dopolnilno obrazložitev predlagatelja je podal državni sekretar Matjaž Šinkovec.

V razpravi so člani komisije izpostavili pomen slovenskega priznanja Kosova, pri čemer podpirajo opredelitev slovenske Vlade, ki izhaja iz pravice narodov do samoodločbe ter posebnih zgodovinskih okoliščin. Soglašali so, da sprejemajo dejstvo nastanka nove neodvisne države.

Opozorili so na politične in gospodarske posledice enostranske razglasitve neodvisnosti Kosova. Člani komisije so predstavili argumente za časovno najustreznejši sprejem sklepa o priznanju neodvisnosti in suverenosti Kosova v Državnem zboru.

Komisija pa je obsodila dogodke nasilja v Republiki Srbiji, ki so povzročili nastanek materialne škode. Komisija podpira poziv Vlade Republike Slovenije Vladi Republike Srbije, naj zagotovi varnost slovenskih državljanov in podjetij, zaščito njihove lastnine in povračilo nastale škode.

Po končani razpravi je komisija soglašala s predlogom sklepa, da se prizna Kosovo kot neodvisno in suvereno državo.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Vincenc Otoničar.

Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je na 2. seji, dne 27. 2. 2008, obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije, ki ga je Državnemu zboru predložila v obravnavo Vlada Republike Slovenije.

Člani komisije so k predlogu zakona prejeli pripombe Zadružne zveze Slovenije in sklep Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije s predlogom, da se zakon zaradi skorajšnjih volitev v Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije čim prej sprejme.

Predstavnik predlagatelja je poudaril, da predlog zakona predvideva, da se bo število obveznih članov v Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije zmanjšalo za 35 %, s čimer se bo pripomoglo k boljši reprezentativnosti in učinkovitosti delovanja zbornice. Sredstva znotraj programa razvoja podeželja se bodo prerazporedila k ukrepom, kjer je zanimanje upravičencev večje, s spremembami pa postajajo upravičena do plačilnih pravic tudi nova kmetijska zemljišča v uporabi. Po novem predlogu zakona bodo tako obvezni člani zbornice fizične osebe, ki so: lastniki, zakupniki, uživalci in imetniki pravice uporabe kmetijskih zemljišč in gozdov na območju Slovenije, za svoj račun opravljajo kmetijsko oziroma gozdarsko dejavnost in imajo katastrski dohodek višji od 167 evrov (40.019 tolarjev). S tem predlogom zakona se za dvakrat povečuje vstopni prag za obvezno članstvo fizičnih oseb v zbornici. Po novem bo obveznih članov zbornice 111.318, kar predstavlja znižanje obveznega članstva za 35 % glede na sedanje stanje. Pri pretvorbi novega praga katastrskega dohodka v kmetijska zemljišča na zavezanca pomeni, da se zvišuje povprečna površina kmetijskih zemljišč na zavezanca iz 1,7 na 3,3 hektarje. S predlagano spremembo se bo zaradi manjšega števila fizičnih oseb znižal tudi skupni zbrani zbornični prispevek, in sicer predvidoma za 15 %.

Za 81 % se znižuje tudi število fizičnih oseb, ki plačujejo pavšalni zbornični prispevek v višini 8 evrov; teh bo po novem predlogu 17.849 članov. S predlaganimi spremembami zakona se število članov približa številu kmetijskih gospodarstev, ki so vpisana v register kmetijskih gospodarstev (102.202 člana). Po novem bodo lahko prostovoljni člani zbornice tudi zamejski Slovenci, ki bodo na lastno zahtevo sprejeti v članstvo. Z znižanjem obveznega članstva se bo za 40 % znižalo tudi število članov sveta zbornice. Predlagano znižanje števila članov in ohranjanje obveznega članstva ter plačila zborničnega prispevka zagotavlja uresničevanje nalog, zaradi katerih je bila zbornica ustanovljena. Obenem pa pomeni tudi pomembno administrativno poenostavitev in zmanjšanje stroškov za delovanje sveta zbornice.

Z uveljavitvijo sprememb Zakona o davčnem postopku zborničnega prispevka ne bo več odmerjala, pobirala in izterjala Davčna uprava Republike Slovenije, ampak zbornica sama. Sprememba zakona vključuje v obstoječe območne enote zbornice novo nastale

občine, ki so nastale na podlagi sprememb zakona o ustanovitvi občin iz leta 2006 ter pretvarja zneske v tolarjih v novo valuto evro. Ker nov predlog zakona vsebuje le manj zahtevne spremembe in dopolnitve, je predlagan skrajšani postopek.

Cilj sprememb Zakona o Kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije je vzpostaviti reprezentativno in učinkovito obliko povezovanja ter predstavljanja vseh, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, gozdarstvom ali ribištvom ter nudenje ustrezne strokovne pomoči. Nov predlog zakona temelji na načelu obveznega članstva vseh tistih, ki se dejansko ukvarjajo s kmetijsko ali gozdarsko dejavnostjo ter izkazujejo interes za storitve in usluge zbornice.

Ključni razlog za spremembo zakona so bile namreč pritožbe v širši javnosti glede obveznega članstva fizičnih oseb, ki imajo zelo malo obdelovalnih površin. Ker se ne morejo resno ukvarjati s kmetijsko ali gozdarsko dejavnostjo, tudi ne koristijo storitev zbornice in zato nimajo interesa biti njeni člani.

Predstavnica Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije pa je menila, da je vstopni prag za obvezno članstvo fizičnih oseb v zbornico KD višji od 176 evrov previsok in bi bil po njihovem mnenju primernejši 130 evrov, zato bi veljalo vstopni prag še preučiti; sicer pa predlogu zakona ne nasprotujejo.

Predstavniki Zadruške zveze Slovenije pa je obrazložil in utemeljil pripombe k 4. in 8. členu predloga zakona, ki se nanašata na zmanjšanje števila svetnikov v svetu zbornice, ki jih člani iz druge skupine volijo v vsaki volilni enoti, zmanjšalo z dveh na enega in na omejitev ponovne izvolitve oziroma imenovanje članov organov zbornice ter člane komisije pozval, da jih podprejo.

V razpravi so člani komisije med drugim menili, da je vstopni prag za obvezno članstvo fizičnih oseb v zbornico realen, opozorili pa so na morebitne težave pri izterjavi obveznega članstva, saj postopek izterjave zborničnega prispevka, ki ga zavezanec ni plačal v predpisanem roku, uvede in vodi zbornica sicer po določbah zakona, ki ureja davčni postopek.

Komisija je predlog zakona **podprla**, hkrati pa sprejela pripombe Zadruške zveze Slovenije k 8. členu, in sicer:

V 8. členu se za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

"(4) Določba tretjega odstavka 12. člena Zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije se v delu, ki omejuje ponovno izvolitev oziroma imenovanje članov organov Zbornice, prične uporabljati z začetkom mandatnega obdobja sveta zbornice, ki prične teči po 1. januarju 2012."

Obrazložitev:

Leta 2008, ko se iztečeta prvi dve mandatni obdobji od konstituiranja zbornice, bo postala aktualna in začela učinkovati omejitev izvolitve članov v organe zbornice, ki jo določa četrti odstavek 12. člena Zakona o Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije.

Sedanji četrti odstavek 12. člena zakona se glasi: "Mandatna doba članov organov zbornice je štiri leta in so po izteku enega mandata lahko ponovno voljeni oziroma imenovani, vendar le še za naslednji mandat."

Navedena prepoved po svojem zapisu se ne nanaša samo na ponovno izvolitev oziroma imenovanje v isto funkcijo, temveč na ponovno izvolitev oziroma imenovanje v katero koli funkcijo oziroma kateri koli organ zbornice.

Omenjena omejitev bi v celotnem obsegu začela veljati po dveh mandatih zbornice na volitvah leta 2008 in bi pomenila takšen poseg v pasivno volilno pravico članov zbornice, ki bi bistveno negativno vplival na kontinuiteto dela v organih zbornice, saj se nanaša na vse ravni zbornične organiziranosti in vse organe oziroma funkcije v zbornici, zato na primer posameznik, ki je bil v enem mandatu član organa izpostave, v drugem mandatu član organa območne enote, v tretjem mandatu ne bi mogel kandidirati za organ zbornice na državni ravni. Zato se predlaga, da se pričetek uporabe te omejitve odloži na mandatno obdobje, ki bi ga svet zbornice pričel po 1. 1. 2012. V državno-pravni oziroma ustavni ureditvi Republike Slovenije je namreč pasivna volilna pravica državljanov omejena le pri instituciji predsednika republike, za noben drug mandat oziroma članstvo v katerem koli državnem organu (Državni zbor, Državni svet, Vlada in podobno) pa takšna ali podobna omejitev ni določena.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Cvetko Zupančič.

Mnenje Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport **k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja** - skrajšani postopek, 1763

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na 2. seji, dne 27. 2. 2008, obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, ki ga je Državnemu zboru predložila v obravnavo Vlada Republike Slovenije.

Komisija je ugotovila, da predložena novela Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja glede na odločilni veto Državnega sveta z dne 30. 10. 2007 v **27. členu** znižuje financiranje za izvajanje javno veljavnih programov zasebnih šol na višino 85 odstotkov.

Kljub temu komisija predlagane novele zakona **ni podprla**, ker je predlagatelj ohranil besedilo **26. člena** glede financiranja srednjih šol po udeležencu izobraževanja in s tem vztraja na novem modelu financiranja, ki temelji na najmanjši enoti v procesu izobraževanja, to je dijaku (za razliko od veljavnega sistema, ki temelji predvsem na številu oddelkov).

Državni svet je v utemeljitvi odločilnega veta nasprotoval besedilu tega člena, ki zagotavlja obseg sredstev na podlagi števila udeležencev izobraževanja v javnih gimnazijah, poklicnih, srednjih tehniških in srednjih strokovnih šolah, višjih strokovnih šolah in dijaških domovih za vzgojno dejavnost z metodologijo, ki jo bo določil minister. To pooblastilo je bistveno preširoko in nedorečeno, omogoča pa nižanje izobraževalnih standardov in ne jamči neupoštevanje specifičnih pogojev dela posameznih zavodov. Kljub poskusnemu uvajanju takšnega financiranja na vzorcu šol javnosti niso bili predstavljeni rezultati in analize posledic. Nov sistem financiranja, ki v dokončni obliki ni bil predstavljen, po mnenju komisije omogoča večanje števila učencev v skupinah in oddelkih javnih šol ter omogoča nastajanje velikih razlik v izobrazbenih standardih. Pri financiranju mora vendarle biti ključni kriterij ohranjanje mreže javnega šolstva s čimbolj izenačenim izobraževalnim standardom.

Komisija se zavzema za integralno financiranje v srednjih šolah, ki ni tako občutljivo na število dijakov v posameznih šolah, predvsem pa ravnateljem ne daje tako prostih rok pri uporabi namenskih sredstev. Zato komisija predlaga, da se namesto navedenega besedila, ki naj bi večalo avtonomijo šol, v zakon vnese besedilo, ki bi omogočilo kvečjemu postopen prehod na integralno financiranje srednjih šol. Predlagani način financiranja bo namreč negativno deloval na kakovost izobraževanja, ker bodo šole zainteresirane, da sklepajo delovna razmerja s cenejšimi in manj usposobljenimi strokovnimi delavci, ne pa s tistimi, ki imajo višje strokovne kvalifikacije (na primer naziv svetnik, podiplomsko izobrazbo itd.). Stroške na dijaka bodo lahko šole zniževale tudi z oblikovanjem oddelkov in skupin ne oziraje se na dejstvo, da je v številnih študijah potrjena visoka korelacija med številom dijakov v oddelku in kakovostjo izobraževanja.

V razpravi je komisija ugotovila, da predlagatelj po umiku prejšnje novele (EPA 1528-IV) ni izkoristil možnosti za izboljšanje spornih rešitev ter za nadgradnjo dilem, ki so se oblikovale v zakonodajnem postopku. Zato je komisija oblikovala še naslednje **pripombe**:

Komisija ugotavlja, da predlog zakona v **6. členu** (novi 20. a člen) merila in pristojnosti v zvezi z delovanjem Sveta za kakovost in evalvacije prepušča vsakokratnemu šolskemu ministru, kar lahko zmanjša objektivnost vrednotenja delovanja izobraževalnega sistema in vrednotenje kakovosti posameznih šol. Za izoblikovanje uravnoteženih ocen, ki so nujni pogoj za izboljšanje kakovosti, je potrebno, da strokovnjake v svet lahko imenujejo tudi druge zainteresirane skupine (univerze, strokovna združenja, starši, dijaki, zaposleni). Komisija predlaga, da bi navedene zainteresirane skupine lahko predlagale strokovnjake s svojih področij, ki bi izpolnjevali vnaprej določene pogoje za opravljanje funkcije člana Sveta za kakovost in evalvacije. Komisija poleg tega opozarja, da je skrb za tako pomembna področja navadno prepuščena profesionalnim strokovnim ustanovam z jasnimi nalogami in pooblastili, ne pa nekemu organu z omejenim mandatom, ki ga po lastni presoji imenuje minister.

Komisija ugotavlja, da sprememba v **7. členu** novele (veljavni 25. člen) in sprememba v **8. členu** novele (veljavni 26. člen) neutemeljeno uvaja še večje razlike v pripravo predmetnih izpitnih katalogov za poklicno in splošno maturo. Pri tem pa je najbolj kritično, da naj v prihodnje priprava katalogov znanja in predmetnih izpitnih katalogov ne bi bila več v pristojnosti ustrezne stroke, saj predlog sprememb spreminja pristojnosti obeh strokovnih svetov, tako za splošno izobraževanje (SSSI) kot tudi za poklicno in strokovno izobraževanje (SSPSI) zaradi težav ministrstva v usklajevanju katalogov znanj med obema organoma. Komisija opozarja, da ni plodno, če se težave v usklajevanju želi rešiti s tem, da se pristojnost odvzamejo enemu in jih prenese na drug organ. S tem se zgolj zaduši možnost polemičnega soočanja različnih stališč, ne pa prispeva k boljši kvaliteti rešitev.

Komisija se zavzema za ohranitev določb veljavnega zakona, ker je doslej kataloge znanja za splošnoizobraževalne predmete v poklicnem in strokovnem izobraževanju določal SSSI, ki ga sestavljajo strokovnjaki ustreznih strok, od jezikoslovcev do družboslovcev in naravoslovcev. Tako so pokrivali vse splošnoizobraževalne predmete na ravni osnovne in srednje šole (gimnazije, poklicne in strokovne šole). Po noveli pa bo SSSI – torej stroka – dajal(a) le mnenje h katalogom za splošnoizobraževalne predmete, določal pa jih bo SSPSI, kar pomeni laično odločanje.

Komisija nasprotuje **28. členu** predložene novele (veljavni 87. člen), s katerim naj bi zakon zagotovil varovanje javne mreže tako, da zagotavlja šoloobveznim otrokom pravico vpisa v javno šolo v šolskem okolišu, kjer prebivajo, ne glede na obstoj zasebne šole, ki nimajo opredeljenih šolskih okolišev in svoje učence lahko izbirajo povsem svobodno in po lastnih kriterijih. Obstaja bojazen, da zaradi obstoja zasebne šole v določenih primerih ne bo mogoče ustanoviti ali ohraniti javne šole z vsaj dvema oddelkoma in se bo ta ustanovila za več šolskih okolišev, čeprav po veljavnem zakonu zasebne šole v takih primerih sploh niso bile opravičene do javnega financiranja. Komisija meni, da predlagano novo besedilo 28. člena nikakor ne zagotavlja varovanja javne mreže, temveč pomeni zgolj zavezo posamezniku, ki jo država oziroma občina v določenih primerih gotovo ne bo mogla izpolniti.

* * *

Član komisije državni svetnik Rajko Fajt je pripombam komisije nasprotoval.

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije dr. Zoltan Jan.

Prvi odstavek 56. člena Zakona o državnem svetu - Državni svet in njegova delovna telesa imajo pravico zahtevati od državnih organov pojasnila in podatke v zvezi z zadevami, ki jih obravnavajo

ODGOVOR MINISTRSTVA ZA PRAVOSODJE

na vprašanje državnega svetnika Marijana Klemenca glede ukrepov za povračila nezakonito izplačanih ali dodeljenih javnih sredstev

Državni svetnik g. Marijan Klemenc je na ministra za pravosodje in ministra za finance na 2. seji Državnega sveta Republike Slovenije naslovil vprašanje glede ukrepov za povračila nezakonito izplačanih ali dodeljenih javnih sredstev. Ministrstvo za pravosodje je z namenom pridobitve ustreznih podatkov zaprosilo za pojasnilo Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije, Državno pravobranilstvo Republike Slovenije ter Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence (naš dopis z dne 22. 1. 2008). V nadaljevanju povzemamo ugotovitve:

I.

V zvezi z vprašanjem državnega svetnika g. Marijana Klemenca, ki se nanaša na ukrepe za povračilo nezakonito izplačanih ali dodeljenih javnih sredstev, je potrebno najprej pojasniti podatke, ki jih je g. Klemenc navedel v prvem odstavku druge strani zaprosila in se nanašajo na odstotek uspešnosti strank v postopkih. V zadevah, ki se nanašajo na različne zahtevke zoper Republiko Slovenijo, Državno pravobranilstvo obravnava zahtevke bodisi v predhodnem postopku (pred vložitvijo tožbe) ali po vložitvi tožbe. Ti primeri niso povezani z vprašanjem oškodovanja državnega proračuna, saj oškodovanci uveljavljajo zneske plačil zaradi zatrjevanih nepravilnosti pri delu državnih organov Republike Slovenije. Zato se Državno pravobranilstvo ni moglo opredeliti do podatka, da znesek 5,81 milijona EUR predstavlja določeno vrednost, saj navedeni znesek predstavlja obveznost Republike Slovenije do oškodovancev, ki so z odškodninskimi zahtevki zoper Republiko Slovenijo uspeli v navedeni višini.

II.

Glede podatka o tem, kako je bila uspešna Republika Slovenija, ko je uveljavljala zahtevke iz naslova oškodovanja proračunskih sredstev, pa je potrebno opozoriti, da državni organi obvestijo Državno pravobranilstvo o nepravilnostih pri različnih vrstah izplačil sredstev, naloga Državnega pravobranilstva pa je, da uveljavlja povrnitev sredstev od osebe (fizične ali pravne osebe), ki naj bi si neupravičeno pridobila sredstva iz proračuna.

Po mnenju Državnega pravobranilstva je izraz "nezakonito izplačan denar" preveč splošen, saj en razpolaga s podatki o primerih, ko naj bi šlo do nezakonitih izplačil. Vsekakor pa obstajajo primeri, ki se nanašajo na nepravilnosti pri izplačilih sredstev, ko niso bili izpolnjeni zakonski pogoji za izplačilo, ali ker je bilo naknadno ugotovljeno, da pogodbene določbe niso opravičevale različnih izplačil. V vseh takšnih primerih morajo državni organi o nepravilnih izplačilih obvestiti Državno pravobranilstvo, ki na podlagi

prejetih podatkov pristopi k postopku vračil nepravilno izplačanih sredstev. V mnogih primerih pride do vračila sredstev že na podlagi samega opomina, v ostalih primerih pa je potrebno sprožiti sodne postopke z vložitvijo tožbe.

III.

V zadnjih treh letih (od 1. 2. 2004 do 31. 12. 2007) je imelo Državno pravobranilstvo v delu 4169 zadev, v katerih so različna ministrstva uveljavljala vračilo neupravičeno prejetih izplačil. V ta kontekst sodi podatek iz letnega poročila Državnega pravobranilstva za leto 2006, da je bila Republika Slovenija na podlagi končanih sodnih postopkov oziroma s pozivi pred vložitvijo tožbe uspešna glede vrnitve 1,5 milijona EUR. Za leti 2005 in 2007 Državno pravobranilstvo teh podatkov ni posebej ugotavljalo.

IV.

Med zadevami, v katerih Državno pravobranilstvo zahteva vračilo preveč izplačanih sredstev, le-to obravnava tudi primere, ko Državno pravobranilstvo uveljavlja premoženjsko pravne zahtevke v kazenskem postopku. V primeru, da državni organ oceni, da je posameznik storil kaznivo dejanje, ta organ sam obvesti Državno tožilstvo, ki je pristojno za ustrezno ukrepanje, Državno pravobranilstvo pa, ko dobi podatek, da se zoper določeno osebo vodi kazenski postopek, vložiti pri pristojnem sodišču ali tudi na Državno tožilstvo premoženjsko pravni zahtevki. V obdobju od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2007 je bilo tako zaključenih 71 zadev, v katerih je Republika Slovenija uveljavljala premoženjsko pravni zahtevki in so bili postopki zaključeni s kazensko sodbo oz. v postopku poravnavanja pred državnim tožilcem. Od zahtevanih 1.431.816,50 EUR je bilo vrnjeno v proračun 1.118.877,16 EUR, razlike do zahtevane celotne vrednosti pa Državnemu pravobranilstvu ni uspelo dokazati. Z uveljavljanjem premoženjsko pravnih zahtevkov v kazenskih postopkih je bila država uspešna v višini 80 %. Poleg navedenih zadev je Državno pravobranilstvo skupaj s predstavniki državnih organov v 59. zadevah ocenilo, da ni bilo pogojev za uspešno uveljavljanje premoženjskopravnega zahtevka v kazenskem postopku.

V.

V zvezi z vprašanjem, ali so posamezniki, ki seznanijo državne organe o nepravilnostih oz. celo goljufivih ravnanj, upravičeni do nagrad, sporočamo, da Državno pravobranilstvo ne razpolaga s podatki, ali so takšni posamezniki posebej nagrajeni ali pohvaljeni.

VI.

V zvezi z navedbami g. Klemenca, ki se nanašajo na vprašanje aktivne legitimacije Državnega pravobranilstva v postopkih revizije javnega naročanja, pa ugotavljamo, da se je navedba Državnega pravobranilstva v Poročilu o delu "Aktivna legitimacija Državnega pravobranilstva v smislu 9. člena Zakona o reviziji postopka javnega naročanja, bi bila po oceni Državnega pravobranilstva smiselna le v primeru, če ravnanje naročnika ne bi izpodbijan noben ponudnik" nanašala na konkretno zadevo, v kateri je Državno pravobranilstvo ugotovilo, da odločitev naročnika za podelitev 1. nagrade natečajniku podjetju Bevkperović d.o.o. iz formalnih razlogov izločeni kot nepravilni, izpodbijata oba navedena natečajnika. To pa pomeni, da bo Državna

revizijska komisija že ob reševanju zahtevkov za revizijo obeh formalno izločenih ponudnikov odločila o tem, ali je bilo ravnanje naročnika s podelitvijo prve nagrade podjetju Bevkperović po odločitvi in ugotovitvah sklepa Državne revizijske komisije z dne 23. 5. 2006 zakonito in pravilno. Vsebinsko gre namreč za načelno odločitev Državne revizijske komisije v predhodnih postopkih revizije, da natečajniki nimajo aktivne legitimacije za vložitev revizije, če je bila njihova ponudba formalno pomanjkljiva.

Stališče Državnega pravobranilstva je skladno z 9. členom ZRPJN, da Državno pravobranilstvo lahko vloži zahtevek za revizijo v vsakem primeru, če je bil ali bi lahko bil zaradi ravnanja naročnika ogrožen javni interes. Državno pravobranilstvo pa seveda mora v zahtevi obrazložiti, zakaj ocenjuje, da je z ravnanjem naročnika ogrožen javni interes. Državno pravobranilstvo svoje aktivne legitimacije ne povezuje z ravnanji oz. aktivnostjo drugih ponudnikov, kar bi bilo tudi smiselno.

VII.

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence je v delu, ki se nanaša na njegovo aktivno legitimacijo za revizijo postopkov javnih naročil po drugem odstavku 9. člena Zakona o reviziji javnega naročanja, odgovoril, da iz njihovih razpoložljivih podatkov izhaja, da Urad tovrstnih zahtevkov še ni vlagal.

VIII.

V zvezi s podatki o kaznivih dejanjih na škodo proračuna Republike Slovenije, nam je Vrhovno državno tožilstvo posredovalo podatke, s katerimi so v zvezi s tem razpolagali. Podatki se nanašajo na število oseb, ki so bile v letu 2007 ovadene za tovrstna dejanja. In sicer, gre za ovadbe zaradi kaznivih dejanj zatajitve finančnih obveznosti iz 254. člena Kazenskega zakonika, goljufije iz 217. člena Kazenskega zakonika, preslepitev pri pridobitvi posojila iz 235. člena Kazenskega zakonika, organiziranje denarnih verig in nedovoljenih iger na srečo iz 234.b člena Kazenskega zakonika, poneverbe v službi po 263. členu Kazenskega zakonika ter različnih vrst zlorab.

Državna tožilstva v Republiki Sloveniji so v letu 2007 za zgoraj naštetá kazniva dejanja prejela kazenske ovadbe zoper 183 fizičnih oseb ter zoper 15 pravnih oseb.

IX.

V zvezi z vprašanjem o številu uvedenih postopkov in vračilu nezakonito izplačanega denarja iz proračuna Republike Slovenije, pa Vrhovno državno tožilstvo podatka ni moglo posredovati, saj ga posebej ne zbirajo, o teh vprašanjih pa odloča sodišče. Obravnavanje vsake kazenske ovadbe poteka preko več faz pred različnimi organi. Uvedba samega postopka je v odločitvi sodišč, sodišče pa tudi odloča o odvzemu premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem. Pri pregledu sodne statistike, ki se pripravlja na našem ministrstvu, smo ugotovili, da tudi statistična raziskovanja, ki se nanašajo na kazenske in prekrškovne zadeve, tako podrobnih podatkov ne vsebuje ter jih tudi ni mogoče pridobiti.

Vprašanje državnega svetnika Marijana Klemenca je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 2/2008.

ODGOVOR MINISTRSTVA ZA PRAVOSODJE

na vprašanje državnega svetnika Marijana Klemenca v zvezi z vračanjem vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje

V vašem vprašanju kot državnega svetnika z dne 17. 1. 2008, prejetem dne 25. 1. 2008 z dopisom št. 326-08/02-13/20 z dne 23. 1. 2008, ki ga je posredoval predsednik Državnega sveta Republike Slovenije glede vračanj vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje, ki jih je Državni svet obravnaval in potrdil na 3. seji, dne 23. 1. 2008, sprašujete ministra za pravosodje v zadevi zahtevkov za vrnitev vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje, in sicer glede pospešitve dela Državnega pravobranilstva Republike Slovenije v zvezi s predmetno zadevo, izplačila zamudnih obresti in opredelitve roka, do kdaj lahko občine pričakujejo rešitve njihovih zahtevkov.

Ministrstvo za pravosodje je v zvezi z vprašanjem državnega svetnika Marijana Klemenca z dopisom z dne 29. 1. 2008, št. 001-9/2008 zaprosilo za poročilo generalnega državnega pravobranilca, gospoda Lucijana Bembiča in, ker je bilo istočasno podano zaprosilo za poročilo v zvezi s poslanskim vprašanjem poslanca Bojana Kontiča na vprašanje glede vlaganj v telekomunikacijsko omrežje, je Ministrstvo za pravosodje v zvezi s predmetnima vprašanjema prejelo poročilo generalnega državnega pravobranilca, št. DP-A01-64/2008-4-R z dne 11. 2. 2008, iz katerega povzemamo navedbo generalnega državnega pravobranilca, da je zakonodajalec v letu 2006 sprejel tako obsežne spremembe in dopolnitve Zakona o vračilu vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje, da je bilo potrebno ponovno pregledati vse že rešene zadeve na podlagi zahtevkov, vloženi v letu 2004, pri še nerešenih zadevah pa pričeti obravnavo znova, saj so bili pogoji za vračilo vlaganj bistveno spremenjeni. Državno pravobranilstvo je v delo prejelo preko 28.000 zahtevkov fizičnih oseb in lokalnih skupnosti.

Še pred sprejetjem sprememb zakona se je Državno pravobranilstvo zavedalo, da bo potrebno rešiti veliko število zahtevkov in, da tega dela ne bo mogoče opraviti v tako kratkem času, kot je bil predviden v predlogih sprememb zakona. Pripombe Državnega pravobranilstva niso bile upoštevane, zakonodajalec je v Zakonu o spremembah in dopolnitvah predmetnega zakona določil zakonske roke, ki so dejansko že potekli.

Od preko 38.000 prejetih zahtevkov fizičnih oseb in lokalnih skupnosti so do dne 7. 2. 2008 rešili 34.290 zahtevkov. Na dan 7. 2. 2008 je tako nerešenih še 3.809 zahtevkov, od tega 2.901 zahtevki fizičnih oseb in 908 zahtevkov lokalnih skupnosti.

V nadaljevanju poročila navaja, da je reševanje zahtevkov za vračilo vlaganj zahtevno, zlasti zahtevkov lokalnih skupnosti. Njihova obravnava je časovno izredno zamudna, vsebinsko pa tudi zahtevna in odgovorna, pri čemer največkrat ne vsebujejo dokumentacije, na podlagi katere bi bilo možno v skladu z zakonom ugotoviti višino vlaganj. Zato je potrebno pri vsakem zahtevku, ne samo preverjati ustreznost dokumentacije, temveč tudi ustreznost in višino predloženih računov, plačilo ali neplačilo priključnin, samoupravnega prispevka, števila dejanskih telefonskih priključkov in

podobno. Prav tako pogosto prihaja do prepletanja vlaganj različih krajevnih skupnosti, kar povzroča še dodatne težave.

Tudi glede nerešenih zahtevkov fizičnih oseb izhaja iz poročila pojasnilo, da so nezaključene predvsem tiste zadeve, v katerih so zahtevki nepopolni in zahtevajo dodatno preverjanje podatkov zaradi pravilnega izračuna utemeljenosti vlaganj v javno telekomunikacijsko omrežje.

Državni pravobranilci morajo sprejeti odločitve o problemih, ki imajo velike finančne posledice, zato je delop otrebnoo praviti strokovno in ga ni mogoče prelagati na manj strokovne sodelavce.

Iz poročila izhaja tudi, da ni zanemarljivo dejstvo, da predstavlja reševanje zahtevkov vračila vlaganj dodatno obremenitev, ki jo je tudi sam zakonodajalec v celoti tako opredelil. Kljub temu, da je še okrog 3.800 zahtevkov nezaključenih, ocenjujejo, da so se državni pravobranilci izjemno angažirali, pričakujejo pa, da bodo preostali nerešeni zahtevki rešeni v najkrajšem možnem času.

Vprašanje državnega svetnika Marijana Klemenca je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 5/08